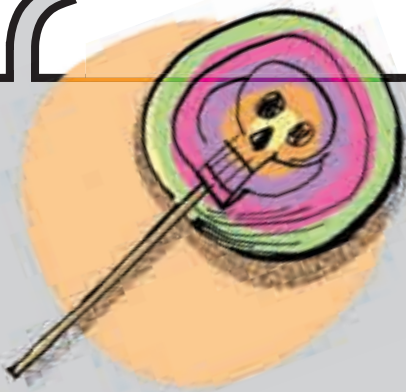

دیکتاتورها تاریخ مصرف دارند

ت مثل تاریخ

مهدی زارعی

زندگی سیاسی

صدام برای ادامه‌ی تحصیل به دانشکده‌ی حقوق دانشگاه قاهره رفت. این اتفاق زمانی رخ داد که حزب بعث برای افزایش قدرت، از عملیات تروریستی استفاده می‌کرد. پایه‌های این حزب بر مبنای نوسازی اقتصادی، سوسیالیسم و پان‌عربیسم استوار بود. حزب بعث برای ترور نخست‌وزیر وقت (عبدالکریم قاسم)، تلاش کرد، اما چیزی نمانده بود که صدام حسین در این واقعه جان خود را از دست بدهد. او به سوریه فرار کرد و آن‌گاه عازم مصر شد؛ در حالی که در عراق او را به «اعدام» محکوم کرده بودند.

آغاز قدرت

حزب بعث در سال ۱۹۶۸ با کودتا به قدرت رسید. این از خصوصیت کودتاهاست که اشخاص مغضوب دیروز، به رهبران امروز بدل می‌شوند. به هنگام کودتا، صدام نایب رییس عمومی خود احمد حسن البکر بود و درگیری بین نیروهای دولتی و نیروهای مسلح را کنترل کرد. البکر، خویشاوند خود را به ریاست پلیس مخفی کشور منصوب کرد. اما همین خویشاوند به قدری قدرت گرفت که سرانجام در سال ۱۹۷۹ حسن البکر را مجبور به استعفا کرد. از آن پس، صدام به عنوان دیکتاتور عراق نقشی تاثیرگذار در تاریخ خاورمیانه ایفا کرد. او تمام جنبش‌هایی را که با اهداف مذهبی و یا خود مختاری و استقلال طلبی در عراق شکل گرفتند، به سختی قلع و قمع کرد.

دوران کودکی

صدام حسین عبدالمجید التکریتی در ۲۷ آوریل ۱۹۳۷ در روستای «العوجه» تکریت به دنیا آمد. چند ماه قبل از تولد صدام، پدرش درگذشت و برادر ۱۲ ساله‌ی وی نیز در اثر سرطان از دنیا رفت. مادر تلاش فراوانی کرد که کودک خود را سقط کند، اما این اتفاق رخ نداد تا مادر از نگهداری او سرباز زند. او نام کودک را صدام گذاشت که معنی آن «بسیار آزار رساننده» است!

چند سالی گذشت تا این که فقر سبب ازدواج مجدد مادر شد و از آن پس، «نایدی» آزار فراوانی به کودک رساند. این گونه بود که صدام در حالی که هنوز ۱۰ سالش تمام نشده بود، از خانه فرار کرد و به بغداد رفت تا نزد عمویش زندگی کند. او در ۲۰ سالگی به حزب «بعث» پیوست؛ حزبی که عمویش به شدت طرفدار آن بود.

دیکتاتورها تاریخ مصرف دارند. برخی یک‌بار مصرف‌اند و برخی دیگر چندین بار قابلیت استفاده دارند. صدام از جمله دیکتاتورهای چندبار مصرف بود

علائق

صدام به عنوان رهبر حزب بعث به تمام مسائلی که بیان کننده‌ی ناسیونالیسم عرب بود، علاقه‌ی وافری داشت او آرزو می‌کرد که تمامی اعراب با یکدیگر متحد شوند و ریاست تمام این ملل واحد برعهده‌ی عراق باشد. صدام بودجه‌ی فراوانی را به باستان‌شناسی اختصاص می‌داد، زیرا هرچه که به تمدن‌هایی هم‌چون بابل در بین‌النهرین (میان‌رودهای دجله و فرات) تعلق داشت کشف می‌شد، به غرور ملی عراقیان می‌افزود. از این رو او به شاهان بابلی علاقه‌ی فراوانی داشت.

جنگ تحمیلی ایران و عراق

یکی از مسائلی که همواره در منطقه‌ی «خاورمیانه» سبب اختلافات و کشمکش‌های فراوان میان دولت‌ها شده، مرزبندی کشورهاست. در دوران معاصر و با شکل‌گیری کشور عراق نیز اختلافاتی بین ایران و عراق درگرفت که دلیل این امر، مرز دو کشور بود. عراق تنها از طریق بندر بصره به دریا راه دارد و از این رو، همواره در آرزوی رسیدن به سواحل خلیج فارس بوده است. به این دلیل، همیشه به میزان استفاده از آب «اروند رود» اعتراض داشته است. عراقی‌ها در سال ۱۹۷۵ بیشتر از هر زمان دیگری به حقوق ایران معترض شدند. اما به علت نداشتن قدرت نظامی، به سرعت از عقاید و اعتراضات خود دست برداشتند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ماه ۱۳۵۷ در ایران و با سوءاستفاده از شرایط

کشوری که در آن انقلاب شده و برای رسیدن به آرامش نیازمند زمان بود صدام رسماً اعلام کرد که قرارداد سال ۱۹۷۵ را از روی اجبار امضا کرده است. او معتقد بود که قرارداد را با حکومت قبلی ایران بسته است و حالا دیگر دلیلی برای اطاعت از آن وجود ندارد. بدین ترتیب، در سال ۱۹۸۰ میلادی آغازگر نبردی طولانی شد که آن را یکی از «طولانی‌ترین» و «ویران‌کننده‌ترین» جنگ‌های قرن بیستم دانسته‌اند؛ جنگی که هشت‌سال به درازا انجامید و زمان آن حتی از جنگ‌های جهانی نیز بیشتر بود. بزرگ‌ترین لکه‌ی ننگ رژیم بعث در این نبرد، استفاده از سلاح‌های شیمیایی بود. این جنگ به شدت به اقتصاد رو به رشد عراق ضربه زد. کشور عراق در آن دهه با شتاب در حال توسعه بود، اما تمام درآمدهای این کشور صرف جنگ شد. عراق تقریباً ۱۰ درصد ذخایر نفت جهان را دارا بود و اکثر درآمد نفت این کشور به جیب تاجران اسلحه می‌رفت. کشورهای غربی و عربی نیز کمک‌های فراوانی به صدام کردند و نتیجه آن شد که عراق در حدود ۷۵ میلیارد دلار بدهکار شد.

تصویرگر: سید میثم موسوی

منابع برای مطالعه‌ی بیشتر
WWW.Britanica.Com
WWW.Encartha.Com

ولایتی، علی اکبر. تاریخ سیاسی جنگ تحمیلی. دفتر نشر فرهنگ اسلامی. تهران. ۱۳۷۶
اسناد تجاوز به روایت مطبوعات خارجی. بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس. تهران. ۱۳۷۳
آثار، عرفان. تاریخ ناگفته و پنهان آمریکا. ترجمه‌ی نصیر صاحب خلق. هلال، تهران، ۱۳۸۴.

